

## Første fynske fund af uglen *Atethmia centrigo* (Hw.)- samt æglægning i 2005

*Christian Jørgensen*

Om aftenen den 7. september 1998 havde jeg tændt lyset i haven, som så mange gange før, for at se om noget spændende ville indfinde sig. Da haven er en ganske almindelig parcelhushave på Nordfyn, var chancerne for noget "vildt" ikke overdrevet store. Det skulle vise sig, at det også denne aften kun blev til almindeligheder bl.a. en sjov form af *Xanthia aurago*, eller rettere – det troede jeg, det var. I den tro har jeg så gået lige indtil en septemberdag i år, hvor jeg til et bestyrelsesmøde havde medbragt et par enkelte dyr fra sommeren 2002, som jeg ikke var helt sikre på. Om ikke andre, så kunne Otto i hvert fald hjælpe. Der var dog et dyr han måtte give op overfor. Det var endnu et eksemplar af den sjove form af *aurago*. "Det er ikke en *aurago*", sagde han.

Men hvad er det så? Niels kiggede på den og udbød: "Det ligner bestemt en *centrigo*". I forbindelse med, at der på "nettet" var meldt fund af *A. centrigo* fra Fyn, havde han klikket sig ind på et billede af dyret, og var dermed næsten helt sikker på, at det var en *centrigo*, jeg havde siddende på spændebrættet.



*Atethmia centrigo* (Hw.). F: NG7950 Søndersø, 24.viii.2002 (Chr. Jørgensen).  
Vingefang 31 mm. Foto OB

Jeg fik adressen og tjekkede selv, dagen efter. Jeg fandt ud af, at Niels havde ret. Det var en *A. centrigo*. Det betød altså, at jeg den 7.ix.1998 fangede det 1. fynske og det måske 2. danske eksemplar af *Atethmia centrigo*.

Dyret fra 24.viii.2002 er nemlig sammenfaldende med et fældefund af to eksemplarer fra Kajbjerg Skov (se nederst).

Det er bemærkelsesværdigt, at der er fanget 2 eksemplarer med 4 års mellemrum i Søndersø by ved ret tilfældige opstillinger af lys, alt efter om vejret var tillokkende. Det kan i høj grad tyde i retning af, at arten kan have en fast bestand i området.

Her følger de første danske fund af *Atethmia centrigo* :

LFM: Gedesby, 17.-23.viii.1997	1 stk. - 1. danske fund
F: Søndersø, 7.ix.1998	1 stk.
LFM: Mellemskov, 7.-13.ix.1998	1 stk.
F: Søndersø, 24.viii.2002	1 stk.

Sommerfuglen kendes fra hele Centraleuropa med undtagelse af Litauen og Hviderusland. Mod nord lokal og sjælden, men mod syd lokalt almindelig. Findes i løvskove og enge med spredt træbevoksning. Flyver i august-oktober. Larven lever i april-juni på Ask (*Fraxinus* sp.) og Elm (*Ulmus* sp.). Arten overvintret som æg.

Vær opmærksom på, at tilgængelige billeder af arten viser frynsetakker på især dyrets forvinger, men disse kan dog næsten eller helt mangle som hos dyret ovenfor !



1. fynske eks. af *Atethmia centrigo* (Hw.). F: NG7950 Søndersø, 7.ix.1998 (Chr. Jørgensen).  
Vingefang 31 mm. Foto OB

Kilder: J. Fajcik – Die Schmetterlinge Mitteleuropas, Bind II, 1998  
J. Nowacki – The Noctuids of Central Europe, 1998

Kildematerialet er venligst udlånt af Peder Skou.

-----  
Redaktionen har henvendt sig til Lars Hansen, og han har venligt oplyst om sine fynske fældefund af *A. centrigo* i 2002, således de kan bringes her i forbindelse med den øvrige omtale af arten :

F: Kajbjerg Skov, 2 stk. 24.-29.viii.2002 (Lars Hansen)

F: Tåsinge, Vemmenæs, 1 stk. 1.-5.ix.2002 (Lars Hansen)



Båndet og mere gul form af *A. centrigo* – F: NG8149 Dallund Sø, 4.ix.2004 (O. Buhl)  
Vingefang 33 mm. Foto OB

## Efterskrift – (Otto Buhl)

Oplysningen om at arten overvintrer som æg, som angivet fra litteraturen ovenfor, har vist sig ikke at være korrekt.

I 2005, den 1. september, var Niels Lykke og Otto Buhl ude at lyse efter *centrago* i Dallund. Vi fik begge en hun, som lagde æg efter hjemkomst. De lyse æg blev placeret udendørs, og gradvist blev de mørkere og sidst i oktober og først i november, var de nærmest sorte. Æggenes og dermed larvernes farve svarer således til askeknoppenes farve. Jeg troede selv, at æggenes farveskift var en tilpasning for kamuflage vinteren over, når de antageligt i naturen er placeret ved askeknopperne, der er sorte.

Et tilsyn i starten af december viste imidlertid de sørgelige kendsgerninger.

Resultatet af de lykkelige omstændigheder blev klart, larverne var klækket på et tidspunkt efter 15. november i løbet af ultimo november.

Da de ikke havde haft adgang til hverken væske eller askeknopper – måske til at bore sig ind i, var de alle omkommet. Larverne klækker og starter altså novb.-dec. og er sikkert vinteraktive i milde perioder og i det tidlige forår.

De er parate, når blomsterknopperne svulmer sent på foråret, hvor larven øjensynligt i de sidste faser lever i blomsterstanden og æder af knopper og blomster for til sidst at tage for sig af de næringsrige frøanlæg.

Beretninger om larver, der er fundet kravlende på træstammer, må formodes at være larver, der er blæst ned fra træernes blomsterstande, og som derefter forsøger at finde vej op igen til føden.